

VERSCHIJNT

Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden f 4.50.
Voor de overige steden des Rijks 5.50.

DONDERDAG 25 JANUARIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:

C. H. SUSAN, Jr. te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schönewéld en Zoon,
Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet,
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIE:

Van één tot zes regels. 1/10
Voor elken regel meer. 1/20
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van f 1, het zegelgeld daaronder begrepen.

Mr. Maximiliaan Jacob de Man.

VII.

(Slot.)

In het zittingjaar 1851 op 1852 voerde de heer DE MAN bij de behandeling der begroting voor 1852 onderscheidene malen het woord. Dit was, o. a., het geval bij de wet op de middelen, bij welke gelegenheid hij verklaarde, dat sinds lang bij hem de overtuiging bestond, dat ons belastingstelsel het slechtste gedeelte van onze financiële wetgeving is, en wel in de eerste plaats met betrekking tot ons accijnsstelsel. Hij herinnerde, dat de Regering en een groot deel van de Vertegenwoordiging het omtrent het gebrekkige van ons belastingstelsel eens waren. De Regering had het bewijs gegeven, dat zij aan de verwachting wilde voldoen; want zij had door het aanbieden van voorstellen eene eerste schrede op den weg van verbetering gedaan. Die voorstellen verdienden, behoudens nader onderzoek, goedkeuring. In dien stand van zaken meende hij de middelen aan de Regering niet te moeten weigeren tot voortzetting van het dagelijksch beheer en van het dagelijksch huishouden. Dat gevoelén vond bij de groote meerderheid der Kamer ook ingang, daar de middelen met 49 tegen 14 stemmen werden toegestaan.

Bij herhaling is het gebleken, dat de heer DE MAN de schuld van f 10,000,000 aan de Handelsmaatschappij wenschte afgelost te zien, ten einde den staat te ontslaan van den band, waaraan deze, ten gevolge van die schuld, aan die inrigting gesloten was. De Regering scheen de dringende noodzakelijkheid daarvan niet in te zien en stelde telkenmale voor, andere schulden af te lossen. Daar het uiten van wenschen geen goeden uitslag had, stelde de heer DE MAN, benevens de heeren POORTMAN, DULLERT, DE FREMERY, VAN DER LINDEN en VAN HOEVELL, den 9 Februarij 1852, bij de behandeling van een ontwerp tot amortisatie van schuld over 1851, een amendement voor, om een gedeelte der voorhanden middelen aan te wenden tot gedeeltelijke aflossing van het restant der gekapitaliseerde schuld aan de Nederlandsche Handelsmaatschappij; terwijl tevens werd voorgesteld, om in de beweegredenen van het ontwerp de noodzakelijkheid aan te nemen, om vóór ultimo December van het jaar 1854 de meer-gemelde schuld geheel af te lossen. Beide amendementen werden na langdurige discussiën in de Tweede Kamer met eene aanzienlijke meerderheid aangenomen (den 9 Februarij 1852). Men zal zich herinneren, dat de Eerste Kamer het aldus gewijzigde ontwerp heeft afgestemd, en dat er later eene wet tot stand kwam, waarin de zoo gewenschte aflossing van de bedoelde schuld niet voorkwam.

In Maart 1852 werd eindelijk over de gewichtige ontwerpen tot herziening van ons belastingstelsel, beradslaagd, en wel in de eerste plaats over dat nopens de invoering van eene belasting op de renten. De heer DE MAN was ten opzichte van dat ontwerp gunstig gestemd. Hij bestreed het denkbeeld, dat eene belasting op de renten in strijd zou zijn met de Grondwet. Hij beriep zich op een voorstel in 1843 door den Minister van Financiën, den heer van der Heim, aangeboden, toen ook de heer van Hall minister van Justitie was. Het toenmalige gouvernement en de toenmalige Kamer, zeide hij, werden beschouwd te zijn behoudend, en zij waren het ook; zij waren behoudend, even als de tegenwoordige Kamer behoudend mag heeten, omtrent de eerlijkheid en de goede trouw der natie. Hij verklaarde zich voor het ontwerp ook, omdat hij gedurende zijne parlementaire loopbaan zoo vele wetten op inkomsten of op bezittingen had zien vallen. Zoo wij dus (die woorden zijn nog in deze tegen opmerkelijk ons doel, verbetering van het belastingstelsel, willen bereiken, dan zullen wij verplicht zijn eigen denkbeelden of inzichten op te offeren, ten einde ons op één punt te vereenigen; want zij, die

eene andere meening zijn toegedaan, hebben in soortgelijke gevallen meestal getriumpheerd door gebruik te maken van de onoverwinnelijkheid, die tusschen de andere partij bestond. Die woorden en die vrees hebben zich ook bij die gelegenheid weder bevestigd; want men weet het, dat het ontwerp nopens eene belasting op de renten, van verschillende zijden zoo veel tegenstand ondervond, dat de toenmalige Minister van Financiën, de heer VAN BOSSE, te regt, begreep, dat er aan de Kamer een noodeloze arbeid moest worden bespaard, zoodat hij de stemming over art. 3 als beslissend over het wetsontwerp beschouwde. Het werd met 35 tegen 29 stemmen afgestemd (den 13den Maart 1852), waarna het ontwerp, benevens andere daarmede in verband staande voordragten, werden ingetrokken. Het zal wel geen betoog behoeven, dat de heer DE MAN tot de minderheid behoorde, die zich vóór het ontwerp had verklaard.

Het is bekend, dat, na de intrekking van bedoeld ontwerp enkele voordragten tot het brengen van partiële verbeteringen in sommige belastingwetten behandeld werden. Die gelegenheid heeft de heer DE MAN (12 Maart 1852) de gebiedende noodzakelijkheid ontwikkeld tot herziening van de wetgeving op het patent, vooral in het belang der nijverheid.

In 1853 trad men weder een nieuw tijdperk in. Het Ministerie THORBEKE, waaraan de heer DE MAN over het algemeen zijne ondersteuning had verleend, zonder daarom al de voorstellen der Ministers goed te keuren, trad af. Een nieuw Ministerie aanvaardde het bewind. Er had, gelijk men weet, eene ontbinding der Tweede Kamer plaats. De heer DE MAN werd op nieuw door het hoofd-kiesdistrict Almelo afgevaardigd. De meest gewichtige wet, welke in het zittingjaar 1853 werd voorgedragen, was zeker de wet op de kerkgenootschappen. In de zitting van 12 Augustus 1853 legde de heer DE MAN zijn gevoelen daarover bloot in eene uitvoerige rede, welke met deze krachtige woorden aanging: «Ik kan mijne stem aan dit ontwerp niet geven; ik kan het niet, omdat het strijdt, naar mijne innige overtuiging, tegen de letter van de Grondwet en niet minder tegen den geest en de beginselen, waarnaar in 1848 de nieuwe bepalingen zijn vastgesteld en de oude zijn bekrachtigd.» Hij wilde niet beschouwd worden, als onverschillig omtrent het gebeurde, dat oorzaak is geweest van den voorgestelden maatregel. Even levendig als een ander, had hij ten hoogste afgekeurd de aanleiding, die er gegeven is tot de bestaande spanning. Hij eerbiedigde de ongerustheid en het geschokt gevoel, dat daardoor bij zoo velen in het Vaderland is opgewekt; wanneer dat gevoel namelijk is oprecht en niet wordt voorgewend, om de hartstogten bij anderen op te wekken en geheel andere bedoelingen te bereiken. «Maar dat alles (zeide de heer DE MAN) mag mij hier niet leiden: aan dat gevoel mag ik hier geen gehoor geven; hier, als wetgever en vertegenwoordiger, moet ik allen invloed, ook van goed of afkeuring door anderen, ter zijde stellen, om kalm en onpartijdig het voorstel, hetwelk mij gedaan wordt, te toetsen aan de voorschriften der Grondwet. Ik mag die voorschriften niet, tegen mijne overtuiging, voorbij zien, om te kunnen medewerken tot een gelegenheidsmaatregel, die de eerste stap is, en ten minste voor het oogenblik uitsluitend gerigt wordt tegen een deel der Natie, dat ik evenzeer vertegenwoordig. Dit laatste vooral wordt maar al te weinig ingezien; vooringenomen als men is, ziet men over het hoofd de gevolgen, ook voor andere gezindheden, en dat deze eerste inbreuk op de vrijheid en zelfstandigheid der kerkgenootschappen noodwendig, zoo als de geschiedenis van alle tijden leerde, door anderen zal en moet worden gevolgd.» Zich bepalende tot het gebied der Grondwet, verwees hij inzonderheid naar de merkwaardige discussiën over het zesde Hoofdstuk in het algemeen, die in de morgen en avondzitting van 28 Augustus 1848 waren gehouden. In de zitting van 25 Augustus 1853 stemde hij dan ook tegen het ontwerp.

In het zittingjaar 1853—1854 heeft de heer DE

MAN, bij gelegenheid der behandeling van het ontwerp adres in antwoord op de Troonrede (zitting van 26 September 1853), en ook bij andere gelegenheden, gedurig aangedrongen op de uitbreiding van het spoorwegnet, vooral in de vier aanzienlijke provinciën Overijssel, Friesland, Groningen en Drenthe.

In November 1853 werd wederom een nieuw contract met de Handelsmaatschappij gesloten, aan de overwegingen der Vertegenwoordiging onderworpen. De heer DE MAN verklaarde toen, dat hij zich volkomen vereenigen kon met het gevoelen van die leden, welke verlangen vooreerst geen verkoop van producten op Java; alleen te gelde maken op de markt in Nederland; toevertrouwen van dat alles aan de Handelsmaatschappij. Hij had dat stelsel ook nooit bestreden. Maar de bedoelde leden verlangden meer; zij verlangden dat die toestand ook voor de toekomst zou blijven bestaan; voor eene toekomst, zóó ver verwijderd, dat de gebeurtenissen en de omstandigheden, die dan zullen kunnen plaats hebben, voor geene menschelijke berekening vatbaar zijn. Dat heette de heer DE MAN onvoorzigtige vrienden; want wat moet nu de oppervlakkige beoordeelaar gelooven? Dat het hier niet zoo zeer meer geldt de belangen van den Staat, maar wel die der Handelsmaatschappij. Hij gaf te kennen, dat hij voortdurend gedurende eene reeks van jaren voornamelijk twee zaken ter harte had genomen: vermindering van kosten, aflossing van schuld. Zijne bedoeling was nooit en was nog niet, het bestaande af te breken, met eene onvoorzigtige hand daarin te grijpen. Hij kon die bedoeling niet hebben; want de hoogst voordoele resultaten tegenover hets, en vooral, hij achtte zich onbevoegd, om in eene dergelijke gewichtige zaak een beslissend oordeel te vellen. Maar zijne bedoeling was steeds en was nog vrijheid. Vrijheid voor de Regering, om te handelen naar omstandigheden. Die vrijheid wordt bij het contract van 1849 benomen en het kwam hem voor onbestaanbaar te zijn en zonder voorbeeld bij eenige andere Natie, dat eene regering zich voor een vierde eener eeuw verbindt tegenover eene vereeniging van ingezetenen, om zonder hare toestemming geene verandering te brengen, geene maatregel te nemen, ook dan wanneer wereldgebeurtenissen dit in het belang van den Staat dringend vorderen. Daarom, en daarom alleen, bestreed hij het contract van 1849; daarom, en daarom alleen, drong hij later, toen dat contract tot stand was gekomen, aan op de aflossing van de schuld. Alleen om vrijheid van handelen voor de regering te bekomen, drong hij aan op de verwerping van het contract. Thans echter stond hij niet meer op een vrij terrein. In 1849 werd gezegd: los de schuld af en gij zijt vrij. Dat werd herhaaldelijk gezegd. Ofschoon hij het vermogen, om te voorspellen, niet bezat, had hij toen reeds met zoo vele woorden verklaard, dat op hem al die verzekeringen niet den minsten indruk maakten, want dat hij het er voor hield, dat men, even als vroeger, altijd wel middelen zou weten te vinden, om de schuld in stand te houden en zijne profetie is volkomen waarheid. Het terrein is dus niet vrij, weigerde hij zijne stem aan deze overeenkomst en kwam die overeenkomst te vallen, dan bleef het contract van 1849 bestaan; dat dit bestond was zijne schuld niet, maar hij moest de zaak aannemen, zoo als zij lag. De slotsom zijner overwegingen was, vooreerst: dat wanneer hij vrij ware, hij deze overeenkomst nooit zou aannemen; dat hij ze ten tweede niet zou aannemen, wanneer hij eenig uitzigt had op aflossing; maar dat hij ze, daartoe gedwongen, dewijl hij buiten zijne schuld niet vrij was, ze als minder nadeelig zou aannemen en zich dus met het voorstel van de regering vereenigen. Het ontwerp werd, in de zitting van 18 November 1853, met 58 tegen 5 stemmen aangenomen. Onder de voorstemmers trof men den heer DE MAN aan. Spoedig daarna werd behandeld de Staatsbegroting voor 1854. Bij de behandeling over hoofdstuk III (Buitenlandse Zaken) (zitting van 25 November 1853) zeide de

heer DE MAN o. a. dat hij in der tijd had deel genomen aan het niet-inwilligen van het tafelgeld aan den Minister van Buitenlandsche Zaken en verklaarde hij dat toen, evenmin als dat nu het geval zou zijn, persoonlijke consideratien, hem in het uitbrengen van zijn votum hadden geleid of zouden leiden.

Bij de beraadslaging over art. 21 van Hoofdstuk IV [Justitie] [Geheime correspondentie-gelden ten dienste der politie in het algemeen] verklaarde hij zich tegen de verhooging; voor dit artikel aangevraagd. Nadat de Minister van Justitie den heer DE MAN beantwoord had, hervatte deze, dat hij zich bij het uitbrengen zijner stem, altijd zijne onafhankelijkheid heeft in het oog gehouden, en dat hij zich nooit door het denkbeeld heeft laten leiden, of afschrikken, dat hij door zijne stem een bewijs van vertrouwen of wantrouwen gaf. Bij die gelegenheid stelde hij vóór, de uitgetrokken post van f 10.000 terug te brengen op f 7000. Dit amendement werd echter met 35 tegen 22 stemmen verworpen.

Art. 1 van Hoofdstuk VI [Hervormde Eredienst] der Staatsbegrooting [Tractement van den Minister] gaf den heer DE MAN gelegenheid tot de volgende verklaring: „Ik zal mijne stem niet kunnen geven aan dit artikel. De gronden, die ik daarvoor heb, te ontwikkelen, reken ik en ten genoegen van de Vergadering, en voor mij zelven onnoodig; zij zijn door anderen reeds in het midden gebragt. Maar ik wil alleen releveren het gezegde van den Minister, zoo straks, meen ik, gongt tegen mijn mede-afgevaardigde uit Groningen [den heer BEMERS], dat namelijk de afstemming van het hoofdstuk door hen, die zich met dat artikel niet konden vereenigen, niet behoorlijk zou zijn (of welke andere uitdrukking de Minister heeft gebezigd); omdat het hier uitgaven gold, die grondwettig waren verzekerd aan de gezindheden en dus aan de Regering volstrekt moeten worden ingewilligd. Het komt mij echter voor, dat dit argument — hetzij met alle bescheidenheid gezegd — niet opgaat, want ik verbeeld mij dat, zoo dit hoofdstuk in zijn geheel mógt worden afgestemd, gedeeltelijk of grootendeels omdat daarbij de bezoldiging voor een afzonderlijk Minister is uitgetrokken, dat dan daarvan het gevolg zal en moet wezen het indienen van eene nieuwe begrooting, met weglating van dien post, en dat dus door de afstemming van dit hoofdstuk niet geweigerd wordt de inwilliging van die sommen, die grondwettig zijn verzekerd en waartegen niemand zich heeft verzet. Ik meende dit te mogen opmerken, ten einde er geene verkeerde gevolttrekking uit mijne uit te brengen stem zou worden getrokken.

Hij behoorde ook onder de tegenstemmers tegen het geheele hoofdstuk, dat evenwel werd aangenomen.

De heer VAN BOSSE had in de zitting van 7 Dec. 1853, een amendement voorgesteld, om art. 11 van Hoofdstuk IX A der Staatsbegrooting, (amortisatie van schuld) met f 637.50 te verhoogen. De heer DE MAN ondersteunde dit amendement, juist omdat hij meende, dat daardoor het beginsel, waarover in het afgelopen jaar zoo breedvoerig is getwist — een twist, waaraan hij toen had deel genomen — onaangetaast werd gelaten. „Ik ben,“ zeide hij, „omdat de middelen het ons thans ruim toelaten, vóór het amortiseren, en ik zal door het aannemen van het amendement niet in strijd handelen met het gevoelen, dat ik hier altijd heb voorgestaan, dat, namelijk de wet van het jaar 1841, de verplichting tot afschaffing op den Staat niet onvoorwaardelijk legt. Den volgenden dag, bij de voortzetting der beraadslagingen over bovengenoemd ontwerp, verklaarde de heer DE MAN: „Ik ben zoo zeer als iemand een voorstander van de amortisatie, en hoe meer daarvoor kan worden uitgetrokken, hoe liever het mij zal zijn,mits, dat wij het kunnen betalen en de toestand der belastingsschuldigen gelijktijdig zooveel mogelijk worde verligt.

Sedert jaren had de heer DE MAN, gelijk gebleken is, aangedrongen op vermindering van lasten, op ontneffing van bezwaren, die de nijverheid drukken. Sinds jaren had hij geijverd tegen het bestaande belastingstelsel. Zijne bezwaren hadden geen gewenscht gevolg, zijne waarschuwingen bleven onverhoord. Hij had gehoopt, dat, bij het herstel van 's Rijks financiën, de aandacht der Regering daarop in de eerste plaats zou zijn gevestigd. Maar zijne hoop, zijn vertrouwen, zijne verwachtingen, werden niet vervuld. De eene belofte volgde de andere op. De eene Minister nam de plaats van den anderen in, doch de stand der zaken bleef dezelfde. Eenmaal moest een begin worden gemaakt. En daar de Regering de voldoening aan dat algemeene verlangen, aan dien billijken wensch, van het eene tijdstip tot het andere verschoof, begrepen negen leden der Kamer, dat het niet langer bij woorden blijven, maar dat de eerste stap gedaan moest worden. Van daar de indiening, op 8 November 1853, van het voorstel van negen leden der Kamer tot afschaffing van den accijns op het geslagt en het tonnegeld. Aan het hoofd dier voorstellers stond de heer DE MAN. Hij had de Memorie van Toelichting het eerst onder-

teekend. De discussiën, die over dat voorstel zijn gehouden, leggen nóg te versch in het geheugen, om in uitvoerige bijzonderheden deswege te treden. Wij zullen dus alleen herinneren, dat de heer DE MAN, in de zitting van 21 December 1853, eene merkwaaardige rede hield: „Welk lot,“ zeide hij daarbij, „aan ons voorstel ook beschoren zij, er zal altijd een in mijn oog gunstig gevolg uit voortvloeijen, dat, namelijk de hoofdvraag, die het hier geldt, zal zijn bepaald en tot vaste grenzen zal zijn gebragt; dat de partijen tegen elkander overstaande scherp zullen zijn afgeteekend en dat de strijd, die begonnen is, zoo ik vertrouw, ernstig zal worden voortgezet.“ Het onderwerp is thans begrensd, het is zelfstandig, het is de belangrijke vraag: „of de tijd daar is, om langzamerhand tot ontheffing der burger- en lagere standen over te gaan, door geheele of gedeeltelijke afschaffing van de belasting op de eerste voedingsmiddelen en op de brandstoffen?“ Op dat terrein zijn wij op dit oogenblik. De voorstellers vertrouwen, dat zij op dat terrein zullen blijven en het niet zullen verlaten. Dat beginsel, dat vraagstuk, is ons voorstel; het is de eerste stap om tot de oplossing van dat vraagstuk te komen. De schatkist veroorlooft het. Dat voorstel behoort ook hij voor te staan, hetzij met bescheidenheid gezegd, die het algemeen beginsel voorstaat; dat stelsel is ons voorstel.“ De heer DE MAN heeft toen tevens de vraag nagegaan, waarom de voorstellers niet gekomen waren tot de afschaffing van den accijns op het gemaal, die ook hij verlangde: „Wij moesten zwichten voor de wet der noodzakelijkheid,“ was zijn antwoord; „in dat voorstel te slagen, was in onze overtuiging onmogelijk. Wij moesten bekennen, dat het onmogelijk is zonder equivalent.“ Men kent den ongunstigen aloop van de beraadslaging over dit voorstel der negen leden. De strijd was levendig en langdurig. Het strekt den heer DE MAN tot eer, zich daarbij op den voorgrond te hebben geplaatst, daar het den eersten stoot gegeven heeft tot herziening van het belastingstelsel.

In Mei 1854 nam de heer DE MAN enkele malen deel aan de beraadslagingen over het ontwerp van wet nopens het Armbestuur. Hij hield zich overtuigd, dat het hoofddoel van de wet, eene waarachtige verzorging van den arme, zou worden gemist, zoo het beginsel werd aangenomen, dat hij het ontwerp op den voorgrond was geplaatst. Hij beschouwde het stelsel, om waar de plaats der geboorte het domicilie aanwijst, door de Regering voorgesteld, voor het meest bezwaarlijk, voor het slechtste van alle drie waarover sprake kon zijn. Hij geloofde, dat de Kamer zich niet mógt verwijderen van het standpunt, waarop zij stond, dat is namelijk, dat zij uitsluitend regelde de burgerlijke armenverzorging, en dat uit dat standpunt alleen moet worden beschouwd en beoordeeld het domicilie van onderstand, zoo als dit bij deze wet is geregeld in zijne gevolgen, geheel afgescheiden van den mogelijken invloed der diaconien, die daarmede volstrekt niets te maken hebben. Wat nu die diaconien doen zullen was voor de Kamer en voor hem een raadsel; wij weten het niet. Hij voor zich wilde wel openhartig bekennen, dat hij die gunstige gevolgen uit deze wet niet durfde verwachten, die men daaraan toeschreef. De heer DE MAN heeft zelf, den 25 Mei 1854, een amendement voorgedragen, om als domicilie van onderstand van een arme aan te wijzen de burgerlijke gemeente, waarin hij, tijdens het ontstaan der behoefte en sedert zijde meerderjarigwording, het laatst vier achtereenvolgende jaren zijne woonplaats had, zonder genot van onderstand uit fondsen tot ondersteuning van armen bestemd, of, indien deze niet is te vinden, de gemeente waartoe, bij dat ontstaan, de plaats behoort, waar hij is geboren. Het amendement werd verworpen met 48 tegen 15 stemmen. De heer DE MAN verklaarde zich bij de eindstemming tegen het ontwerp nopens het Armbestuur.

Kort daarop werden er langdurige beraadslagingen gehouden over het ontwerp van wet tot vaststelling van het Reglement nopens het beleid der Regering in Nederlandsch Indië. De heer DE MAN voerde onderscheidene malen over deze gewichtige voordragt het woord, hestreed onderscheidene bepalingen en stemde (zitting 8 Aug. 1854) tegen het ontwerp.

Het loopende zitting-jaar 1854—1855 was het laatste, dat de heer DE MAN mogt beleven. Zijne laatste rede, die wij hebben kunnen vinden, was die van 26 Sept. 1854, in antwoord op de Troonrede, waarbij hij van den Minister van Binnenlandsche Zaken inlichtingen heeft gevraagd nopens den staat der spoorwegen, uitsluitend met het oog op de noord-oostelijke gewesten van ons Vaderland. Hij weidde daarbij op nieuw over het hooge belang van deze aangelegenheid uit.

Hij woonde in Dec. jl. nog een deel der beraadslagingen over de begrooting voor 1855 bij afwisseling bij; maar de werkzame deelneming aan de discussiën, waardoor hij zich steeds had onderscheiden, had opgehouden. Wij zagen hem, afgescheiden, van zijne gewone plaats verwijderd, zitten, als het ware als een

aandachtig toeschouwer maar die inzag, dat het parlementaire leven voor hem ten einde spoedde. Hij schonk zijne goedkeuring aan de twee eerste hoofdstukken der begrooting voor 1855, stemde echter tegen het derde en vierde hoofdstuk, en was bij den aanvang der algemeene beraadslagingen over het vijfde hoofdstuk nog tegenwoordig. Den 1 Dec. vinden wij zijnen naam voor het laatste op de presentie-lijst geteekend. Eene ziekte overviel hem. Hij verliet de residentie, keerde naar zijne woonstede terug, waar hij weinig tijds daarna is overleden.

De taak, die wij ons voorgesteld hadden, is vol-eind. Wij hebben de parlementaire loopbaan van afgestorven DE MAN, gedurende een geruim deel zijns levens lid der Tweede Kamer, in groote trekken nagegaan zonder in te vele bijzonderheden te treden. Die beschouwing was van te meer gewigt, omdat zij tevens liep over een tijdvak van bijna vijftien jaren, zoodat zij in vele opzichten, ook als eene geschiedkundige schets over een belangrijk tijdsverloop kan worden aangemerkt. Immers de meest gewichtige gebeurtenissen, welke gedurende die jaren zijn voorgevallen, vindt men hier aangestipt in deze herinneringen, gewijd aan een waardig volksvertegenwoordiger. Hij trad in de Tweede Kamer op in een belangrijk oogenblik in 1840, nog tijdens de regering van Koning Willem I. Van 1840—1849 beleefde hij, als lid der Kamer, de regering van Koning Willem II. En van 1849 tot het einde van 1854, zag hij zich de betrekking van Volksvertegenwoordiger mede telken male bij de verkiezingen weder opdragen. Dat vijftienjarig tijdvak biedt inderdaad zeer merkwaardige gezigtspunten aan. Het aantal ministeriën, dat elkander in die jaren is opgevolgd, de ministers, die de overledene heeft zien verschijnen en aftreden, is bijna ontelbaar. Aan twee Grondwetsherzieningen nam hij een werkdadig aandeel; zijn innige wensch, herstel, orde en regelmaat in 's rijks financiën zag hij vervuld; maar tevens vreesde hij, dat zij konden achteruitgaan. Veel werd er gedurende zijne parlementaire loopbaan geregeld, maar ook zeer veel, dat hij gewenscht had, was bij zijn verscheiden nog onafgedaan. Nam hij in de Kamer zitting in moeilijke oogenblikken: men mag zonder overdrijving zeggen, dat zijne aardse loopbaan, in niet minder moeilijke tijden werd besloten. Ieder, die dit overzicht aandachtig mogt hebben nagegaan, zal het ons moeten toestemmen, dat de heer DE MAN zich op eene waardige wijze heeft onderscheiden. Van den aanvang af, dat hij als vertegenwoordiger deel aan voor den lande gewichtige besluiten kon nemen tot het einde, kenmerkte hij zich door ronde eenvoudigheid, vastheid, maar gepaard met gematigdheid. Het was hem steeds om de zaak, nooit om personen te doen. Hij heeft naar zijne overtuiging gesproken en gehandeld onder de ministeriën van Maanen, van Hall, Schimmelpenninck, Donker Curtius, de Kempenaer, Thorbecke en ten laatste onder het tegenwoordige. Altijd bleef hij de onafhankelijke man. Hij heeft de heeren Röchtussen, van Hall, van Bosse en Vrolik, als Ministers van Financien ondersteund en bestreden, wanneer hij dit met zijne beginselen en met zijne gevoelens overeenkomstig achtte. Hij heeft dus als een zelfstandig volksvertegenwoordiger gehandeld. Meermalen noemde hij zich een practisch man, en dit was hij werkelijk. Financiële en materiele belangen behartigde hij, bewaakte hij naar zijne overtuiging zonder zich veel in diepe bespiegelingen te begeven of zich al te zeer in geschillen over staatkundige begrippen te mengen. Van daar, dat hij in den aanvang zijner parlementaire loopbaan eene Grondwetsherziening niet zoo onbepaald voorstond, maar toen hij eenige jaren ondervinding in de Tweede Kamer had opgedaan, kwam hij tot eene andere overtuiging en ontwaarde hij bij tijds, dat er een ander stelsel van regering moest worden aangenomen en gevolgd. Hoezeer hij welligt vóór 1848, ten aanzien van sommige punten, een ander gevoelen mogt hebben voorgestaan, of om duidelijker te spreken, niet zoo ver had willen komen, als toen geschied is, sloot hij zich dadelijk aan de voorstanders van den constitutionnelen vooruitgang aan en werkte hij, oprecht en te goeder trouw, mede, om de eenmaal aangenomen bepalingen stipt ten uitvoer te leggen. De ondervinding had hem doen leeren, dat de beginselen der Grondwet van 1848 tot heil strekten van het Vaderland; en met vastheid van overtuiging schaarde hij zich sedert in de eerste rij van de warmste voorstanders dier beginselen. Zonder aarzeling hechte hij zijne goedkeuring aan de kies-, provinciale- en gemeentewetten en aan zoo menige andere belangrijke wetsontwerpen, als gedurende 1849—1853 zijn tot stand gekomen. Ook ten aanzien van handel en nijverheid stond hij den weg van vrijheid en ontwikkeling voor. Zijne ondersteuning aan de scheepvaartwetgeving strekt daarvan ten bewijze. Diep doordrongen was hij van de noodzakelijkheid, die er bestaat, om de lasten des volks te verligten, en vooral, om de bezwaren weg te nemen, waaraan de bevolking, vooral uithoofte van de formaliteiten van sommige accijnsen, onder-

worden is. In een woord, het algemeen belang des lands, stond overal en in alles bij hem op den voorgrond. Waar hij dit bevorderen kon, werkte hij met ijver mede. Geen poging, die in zyne magt lag, liet hij daartoe onbedroefd. Dikwerf zag hij de poging, die hij tot dat einde aanwendde, mislukken. Het ontmoedigde hem niet, om den eens ingeslagen weg kalm te blijven betreden.

Menigmaal mogt hij zich echter verheugen, dat zijne wenken en zijne voorstellen gereeden ingang bij de Kamer en ook bij de regering vonden. Het zal ook gebleken zijn, dat hij hulde bragt aan de verdiensten van ministers, wanneer zij zich dit in zijn oog waardig hadden betoond; maar men zal tevens hebben opgemerkt, dat hij in de beoordeling van regeringsdaden of van ministeriële voorstellen geen vriend of vijandship kende. Hij volbragt zijn plicht naar eer en geweten. Van den aanvang af had hij zich op een onafhankelijk standpunt geplaatst. Zoo velen zijner medelieden van vroeger of latere dagen met wiet gevoelens hij instemde; had hij tot ministeriële of andere zetels zien verheffen; hij had het gezien zonder naijver, zonder zucht ooit om zelf in het bestuur te treden. Hij gevoelde, dat hij als Volksvertegenwoordiger op zijne plaats was, en hij was te plichtsch om eene andere betrekking zelfs te verlangen. Zoo bleef hij tot het laatste toe het toonbeeld van den waren Volksvertegenwoordiger. Zijne landgenooten hebben hem weten te achten en hoog te schatten; zij stelden zijne uitgebreide kennis, zijne rijpe ondervinding, zijne zelfstandigheid van karakter op prijs. Niet tegenstaande de Kamer drie malen werd ontbonden en niet tegenstaande hij verschillende malen naar den rooster moest treden, werd hij telkenkeere tot lid der vergadering herkozen. Vijftien zijner beste levensjaren heeft hij in de Tweede Kamer doorgebracht. Steeds was het zijn innige wensch, dat het vaderland wel mogt gaan. Dat zal ongetwijfeld ook wel de bede geweest zijn toen hij in December jl., tengevolge van ongesteldheid, de verdere discussien over de begroting niet meer kon bijwonen, de vergadering en de residentie verliet, om naar zijne woonstede terug te keeren. Maar het vaderland, dat getoond heeft den waardigen overledene wel te schatten, zal gewis den man niet vergeten, die zich met zooveel ijver zijne belangen en zijn welzijn had aangetrokken. Het gevoelt zeker diep leedwezen over dat verlies. Het hoopt, dat zijne vurigste wenschen allengs zullen mogen verhoord worden; en reeds nu is het den kiezers van Almelo dankbaar, dat de plaats, door den afgestorvenen opengelaten, door hen is aangevuld op eene wijze, waardig den algemeen geachten en thans zeer betreunden DE MAN!

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZICHT.

Ook heden zien wij ons verplicht, onze buitenlandsche nieuwstijdingen te ontleenen aan de couranten van gister, daar de veelvuldige sneeuwmassas nog steeds vertraging in de aankomst der posten veroorzaken. Men houdt zich bij voortdurend bezig met de voorwaarden, die in den boezem der in Weenen te houden conferentie aan den vrede zullen worden verbonden. Wij gelooven, dat men in den tegenwoordigen stand van zaken zorgvuldig elken schijn en alle schaduw van voorbarigheid behoort te voorkomen. Het is de taak der organen van de drukpers om door gematigde taal en wijzen raad elke verzwakking of overdrijving der algemeene opinie te vermijden. De oorlog is, in weerwil zijner rampen, dikwerf eene weldadige noodzakelijkheid, waaraan de volkeren zich moeten onderwerpen met het oog op de uitkomsten, welke zij kan opleveren; maar de vrede is altijd eene voortreffelijke zaak, zoo die allthans te verkrijgen is op eervolle voorwaarden. Om daartoe te geraken is er geen andere weg dan onderhandelingen; het is aan haar om het grootste veld te doorloopen, dat den vrede van den oorlog scheidt. Maar hoe kan het voorgestelde doel bereikt worden zoo ieder der tegenwoordige of liever der vertegenwoordigde partijen op de bijeenkomsten, waar de belangrijke aangelegenheden met wijsheid en overleg moeten behandeld worden, slechts onverzettelijken wil betoont of vorderingen doet gelden, die onmogelijk kunnen worden ingewilligd; indien men alles voor zich wil verkrijgen en niets voor anderen overlaat? Is men niet zulk een geest bezield dan is het zaak geen schemering van hoop op vrede te laten doorstralen. Dan is het raadzaam, om de volkeren geen aanleiding te geven om hoop op den vrede te koesteren: eene hoop, welke vooral reeds veroordeeld is om in rook te verdwijnen; dan, eindelijk, is het beter te verklaren, dat men den oorlog en den oorlog alleen wil; dat deze slechts die moeilijkheden kan oplossen. Waar toe eene tijdelijke begoocheling, die tot niets anders kan leiden dan om bij het uitzien der treurige werkelijkheid zich jammerlijk teur te stellen te zien? Maar er bestaat nog geen reden om te verwachten, dat een geest van onverzettelijkheid bij de conferentien den boventoon zal voeren; maar wel, integendeel, dat men bezielt zal zijn met de zucht, om den vrede van Europa te verzekeren. De Rom. Baling bevat eene dépêche van 29 December,

waarin de Minister van Buitenlandsche Zaken van Oostenrijk aan het Berlijnsche kabinet kenbaar maakt, dat het oogenblik thans daar is, om de bepalingen van het additionele artikel der overeenkomst van 20 April ten uitvoer te brengen en om 100,000 man te mobiliseren, gelijk zulks door Pruisen is belofd, afgescheiden van de mobilisatie der bonds-korpsen.

Deze dépêche meldt niets hetgeen niet reeds bekend was. Men weet, overigens, dat Pruisen met eene weigering heeft geantwoord, waarvan de gronden ontwikkeld zijn in de dépêche van den heer von Manteuffel van 5 Januarij. Sedert die dagteekening is men een stap verder gekomen, daar Oostenrijk in een antwoord, voerende de dagteekening van 19 Jan., verklaard heeft, dat zij op haar verzoek blijft aandringen en de vraag, des noods, voor den rijksdag zal brengen.

Oostenrijk verklaart, dat zij in geval van nood gebruik zal maken van artikel 42 van de finale acte van 15 Mei 1820, luidende aldus: Indien de voorafgaande vraag betrekkelijk het bestaan van gevaar bij meerderheid van stemmen in ontkenningen zin wordt beslist, dan zullen die leden van de bondsstaten, welke het gevoelen der meerderheid niet deelen het regt behouden, om zich onderling te verstaan ten aanzien der maatregelen, die tot gemeenschappelijke verdediging noodig zijn.

Het kabinet van Weenen verklaart dus wat het doen zal, ondanks elke beslissing van den rijksdag, en dat het zoo de mobilisatie-verklaring der contingenten, van den geheelen bond niet is te verkrijgen, niettemin de ondersteuning dier staten, welke zich met Oostenrijk willen vereenigen zal vragen. Het zal wel niet noodig zijn aan te toonen, van hoe veel gewigt zulk een besluit zou zijn, dat toch kan leiden tot eene scheuring in den boezem van den bond.

De laatste berigten van het oorlogstooneel zijn van St. Petersburg. Prins Menschikoff meldt, dat van den 8 tot 12 Januarij volstrekt geene verandering gekomen is in den staat van zaken voor Sebastopol. Het vuur houdt van beide zijden aan, maar niet met die kracht en ontwikkeling, welke het hebben zou bij eene algemeene aanval. Steeds is de aandacht zeer gevestigd op het nieuws, dat de afgezanten van Engeland en Frankrijk eergister per telegraaf de volledige volmagt hebben erlangd, welke vereischt wordt tot opening van onderhandelingen, die onmiddellijk zullen kunnen leiden tot het sluiten van den vrede.

Dit nieuws, dat na de conferentie van 7 Jan. werd medegedeeld is wel in staat om hen, die op het herstel van den vrede hopen; daarin te versterken; en zulks zooveel te meer daar de meeste Engelsche en Fransche bladen gedurende de 8 dagen, die sedert verlopen zijn in allerlei vormen twijfel opperden ten opzichte van de aanneming door de kabinetten van Londen en Parijs der vredesonderhandelingen op den in de conferentie van den 7en aangenomen grondslag.

Het Fremdenblatt het eenige Oostenrijksche blad, dat dit belangrijk nieuws mededeelt, voegt er bij, dat men met de opening der conferentie slechts wacht op de volledige volmagt aan den Ottomaanschen ambassadeur te Venetien. Zonder het tijdstip der bijeenkomst met juistheid te kunnen aanwijzen, schijnt dit echter zeer ophanden. Berigten uit Spanje zijn niet aangekomen

ENGELSCH POST.

De afwezigheid van lord Lansdowne in de laatste vergadering van den kabinettsraad is niet onopgemerkt gebleven. Het groote publiek begint al minder en minder geloof te hechten aan den vrede. In ieder geval heeft geen vrede kans, het publiek te voldoen, zoo deze de ontmanteling van Sebastopol niet tot voorwaarde heeft. Maar men begrijpt, dat de oorlog alleen den Czars noodzakken kan, zulk eene bepaling aan te nemen, en van daar dat de oogen steeds naar de Krim gewend zijn; doch tot dus verre te vergeefs. De taal der regeringsbladen is voortdurend zeer oorlogzuchtig. De Times heeft zijne vlag teruggetrokken. Dit blad bestrijft noch verdedigt thans de regering. Evenwel bevestigen de berigten uit de Krim steeds de verwijtingen, die het der regering naar het hoofd heeft geslingerd.

Bij de heropening van het Parlement is het te verwachten, dat men aan zijne verontwaardiging lucht zal geven. Alles bereidt zich op den aanstaanden parlementairen strijd voor. Het zal dan warm toegaan. In afwachting daarvan boezemen de binnenlandsche aangelegenheden volstrekt geene belangstelling in.

DUISSCHE POST.

De gevoelens zijn verdeeld omtrent de meerderheid in den boezem van den rijksdag. Er is echter nog niets zeker te vermelden. Men weet, dat Oostenrijk de mobilisatie van 200,000 man Pruisische troepen vraagt. Ziet daar alles wat men met zekerheid kan berigten. Men zegt ook, dat Oostenrijk op de Dobrutscha wijst, ten einde te bewijzen, dat de legers in de Vorstendommen werkelijk bedreigd worden en dat hetgeval van nood, in de tractaten voorzien, reeds daar is. Ook dit behoort nader bevestigd te worden.

FRANSCH POST.

De raad van state zou gister bijeenkomen om over de wet op de ministeriële aansprakelijkheid te beraadslagen. Het bal van den heer Billault was zeer schitterend. Het schijnt zich te bevestigen, dat er dezen winter vele feesten ter Tuilleries zullen plaats hebben. Behalve van twee staatsdames is er ook sprake van een nieuw te benoemen kamerheer. Men houdt zich hier bij voortdurend met de aangelegenheden des oorlogs bezig; er heeft eergister een comité-generaal onder voorzitterschap van den Keizer plaats gehad, ten einde te beraadslagen over de operatien in de Krim.

Het Zwitsersche Korps, dat in Frankrijk wordt opgerigt zal uit 12,000 man bestaan.

Het overlijden der Koningin van Sardinië heeft hier algemeen een pijnlijken indruk te weeg gebracht. De algemeene deelneming in de leening was zoo groot, dat men gerust weder eene nieuwe zou kunnen uitschrijven. Zonder eenigen twijfel zou ook deze weder uitteekend worden. Op alle bezruken werd de leening zeer gunstig ontvangen. Maar het is vrij zeker, dat de speculatiegeest zeer weinig deel genomen heeft aan deze financiële beweging.

De Moniteur deelt onderscheidene garnizoens-veranderingen mede, welke thans op handen zouden zijn.

De Constitutionnel meldt, dat de heer Ernst André, tenzelden tijd als de graaf Galiera en de heer Pereire door den Keizer van Oostenrijk benoemd zou zijn tot ridder der orde van de ijzere kroon.

Eergisteren te middernacht teekende de thermometer van honderd graden van den ingenieur D. Chevalier 12 graden en 4 tienden beneden O.

Gister ten zes ure des morgens 10 graden en 8 tienden beneden O. Des middags ten 12 ure 9 graden en 0 tienden.

In weerwil van het ongunstige weder hebben er eergister nacht te Parijs niet minder dan 500 bals plaats gehad.

Zekere Dufaume van Montmirail is Zaterdag jl. veroordeeld tot eene maand gevangenisstraf ter zake van het verspreiden van valsche geruchten ter beurze.

De Senaten van Lubek en Bremen hebben den heer Geffken benoemd tot commissaris ter Parijsche tentoonstelling.

Eergister zijn te Vincennes twee personen, die bezig waren valsche munten te maken, op heeterdaad betrapt en gearresteerd.

BELGISCH POST.

De brand van het Théâtre Royal de la Monnaie, was, bij het ontvangen der laatste berigten, nog niet geheel gesluscht.

Het gebouw, een eigendom der stad, was niet tegen brandschade gewaarborgd.

De gemeenteraad zou bijeengeroepen worden en de burgemeester werd terug verwacht.

Men spreekt er van, dat in het Théâtre du Cirque tooneelvoorstellingen zullen worden gegeven.

Er zou eene enquête ingesteld worden omtrent de oorzaken van den brand. De politie heeft de namen opgeteekend van verscheidene personen, die zich bij het uitbreken van den brand in de nabijheid van de schouwburgzaal bevonden. Zij zullen verslag hebben te geven van de feiten, welke hun ter kennisse zijn gekomen.

De dagteekening van den 21 Januarij heeft zich vroeger reeds te Brussel gekenmerkt door de herindering aan een verschrikkelijken brand. Op denzelfden datum, namelijk in het jaar 1822, werd het gebouw der Staten-Generaal door de vlammen vernield.

Binnenland.

Gravenhage, 24 Januarij.

Z. M. de koning heeft den 22 dezer ook in een bijzonder gehoor ontvangen Don Rafael Labat, minister resident van Spanje alhier, ter overhandiging van zijne geloofsbriefen, als minister resident van Z. K. H. den hertog van Parma bij het Nederl. Hof.

Tengevolge der thans plaats hebbende vorst is door Burgemeester en Welhouders de noodige orde gesteld, dat de brandwacht op het Stadhuis telken avond ten tien ure opkome, en aldaar tot des morgens ten zes ure verblijve.

Men weet, dat door heeren regenten der R. C. weezen en artsen allier, eene loterij van voorwerpen van kunst en smaak is geopend, om uit de opbrengst te voorzien in de behoefte der kleeding en ligging van hen, die in het nieuwe R. C. oude mannen en vrouwenhuis zullen opgenomen worden. Reeds is door ons vermeld, dat onderscheidene leden van ons geliefd vorstelijk gezin op krachtdadige wijze het weldadig doel dier loterij hebben gelieven te ondersteunen, ook van andere zijden ondervindt die loterij, naar men verneemt, veel medewerking; zoo vermelden wij o. a. met wezenlijk genoegen, dat het bestuur der vereniging, tot bevordering van ambachten onder de Israëlieten, allier, aan heeren regenten der R. K. weezen en artsen de toezegging heeft gedaan, dat door de jongelieden der vereeniging prijzen voor gemelde weldadigheids-loterij zullen worden vervaardigd.

De heer Pahud, Minister van Koloniën, zal morgen een zeer groot diner geven.

Even als sedert eene reeks van jaren is van denzelfden milden gever bij den commissaris van politie Behr te Scheveningen, ontvangen de som van 750, welke aan brandstoffen en levensmiddelen voor beboeligen is besteed.

Door de voltooiing der telegraaflijn tusschen Antwerpen en de Hannoversehe grens wordt het verkeer met noordwestelijk Duitschland aanmerkelijk bevordert. Vooreerst strekt zich de verzending langs korteren weg slechts uit tot Bremen en de in Hannover gelegen telegraafkantoren vermits een in Hamburg op te richten Hannoversehe telegraafkantoor nog niet is opengesteld. Berigten naar Hamburg kunnen echter ook nu, veelal spoediger langs dezen weg verzonden worden, mits die verzending plaats hebbe over Hamburg en tegen betaling van de daarvoor gevorderde meerdere kosten, zoo als die bij de tarieven zijn bekend gemaakt.

Selert het in werking brengen van de onderzeesche telegraaflijn door den Sond op den 1sten Januarij, wordt voor het overbrengen van een bericht van Elseneur naar Helsingborg, in plaats van het vroeger gevorderde postporto van f 0,12, eene som van f 1,36, als overzeingskosten betaald.

Bij de verzending van berigten langs den onderzeeschen telegraaf tusschen 's Gravenhage en Groot-Brittannie naar een der in de aankondiging van den 8sten November II. vermelpte lersche kantoren, wordt, van Dublin af, onderteekening en adres bij de woordentelling niet medegerekend. Naar alle plaatsen in Ierland, welke in de genoemde aankondiging niet voorkomen, worden de berigten door het naaste telegraafkantoor met de post of den spoorweg verzonden.

Blijkens eene mededeeling van het Belgische telegraafbestuur, zijn de kosten voor de verzending van een enkel bericht van Ostende naar Belfas, Carrik-fergus en Dublin in Ierland, verminderd tot f 9,00 voor de beide eerste en tot f 7,80 voor de laatstgenoemde plaats.

Blijkens eene mededeeling van het Oostenrijksche telegraafbestuur, is te Sitten (Sion) in Zwitserland een telegraafkantoor geopend. Dit kantoor is van de Zwitsersche grenspunten bij Chiasso en Bazel in den 2den, en van dat bij Höchst en Obberrield gerekend, in den 3den kring gelegen. Voor de verzending van een enkel bericht daarheen langs den goedkoopsten weg: over het Zwitsersche grenspunt bij Bazel, wordt te Amsterdam, Assen, 's Gravenhage, Groninhen, Rotterdam en Zwolle f 8,40 en aan de overige Nederlandsche kantoren f 7,20 betaald.

De verzending van berigten naar de onlangs geopende spoorweg-telegraafkantoren te Leer en Papenburg, geschiedt tot Lingen over de lijnen der Duitsch-Oostenrijksch vereeniging, en van daar verder langs den Hannoverschen spoorweg-telegraaf.

Volgens bij de regering ontvangen rivierberigten heeft het ijs op den Boven-Rhijn zich den 19 des avonds bij Oberwesel vastgezet; het water op dat punt was sedert dien tijl van 6 voet tot 17 voet gerezen. Verder benedenwaarts scheen het ijs nog drijvend te zijn: te Keulen was de waterstand den 21sten 6 v. 3 dm. Rhl. De Neder-Rhijn en Waal waren gisteren met drijfsijs bedekt, hij vallend water. Op den IJssel heeft het ijs zich den 21sten bij Deventer en den 22sten bij Westervoort gezet, beide met wassend water; aan het Katerveer werd het ijs te voet gepasseerd. De Lek is den 21sten des morgens zoowel bij Wijk bij Duurstede als bij Vreeswijk vast gaan zitten. Langs de Maas heeft het ijs zich meerendeels reeds vastgezet. Voor Dordrecht was het ijs gisteren geheel vast; achter het eiland was nog drijfsijs.

De N. R. C. van heden zegt, dat de heer G. Fabius, kapitein ter zee, dien als kommandant der Ned. oorlogstoomboot, eene zending naar Japan was opgedragen, in de residentie met dépêches is aangekomen. Men is zeer gespannen op mededeelingen van de regering, aangaande den uitslag dier expeditie, welke men nu weldra van het ministerie van Kolonien kon te gemoet zien, en die den sluier zullen ophaffen, die nog over de behandeling dezer, voor de eer van Nederland en zijnen handel zoo belangrijke aangelegenheid gespannen blijft.

Ter vervulling der vacature van eene predikantsplaats te Amsterdam veroorzaakt door het emiritaat van den Wed. Eerw. heer F. H. van Berck Colenbrander, is eergisteren door den algem. kerkeraad der Nederd. Herv. gemeente het volgende zesal geformuleerd:

Dr. B. J. Adriani, pred. te Haarlem; Ds. F. W. B. van Bell, theol. doct. en pred. te Hoorn; Ds. H. T. de Blaauw, pred. te Leiden; Dr. J. Broedefet, pred. te Gouda; Ds. J. Hooijkaas Herdersche, pred. te Nijmegen en Ds. E. J. Diest Lorgion, theol. doct. en pred. te Groningen.

Den 20 dezer is te Tilburg in het gesticht voor oude vrouwen aldaar in eenen zeldzamen ouderdom overleden, zekere jonge dochter Maria Anna Mutsaers, welke op den 18 Julij 1754 te Tilburg is geboren en alzoo den ouderdom van 100 jaren 6 maanden en 7 dagen heeft bereikt.

Leyden, 20 Jan. De regtsgeleerde faculteit der hoogeschool alhier heeft aan den heer B. C. E. Proes, candidaat in de regten aan deze hoogeschool, de gouden medaille toegekend voor zijne beantwoording der door haar uitgegescreeven prijsvraag: *Eene vergelijking van de Nederlandsche en Engelsche wetgeving omtrent vennootschappen van koophandel.*

Meppel, 21 Jan. Gisteren in schemeravond had hier een ongeluk plaats, dat in blijdschap verkeerde. Een schaatsenrijder, men wist niet wie, was nabij de stad op het kanaal in een opening van het ijs gereden, men had hem een gil hooren geven en zien verdwijnen en onmiddellijk getracht der drenkeling onder het ijs op te sporen, hetwelk hijna den geheelen avond aanhield, hoewel vruchteloos. Alleen een gouden sigarenpijpe, dat hem bij het ongeluk was ontvallen, vond men op het ijs terug; de politie gaf eindelijk bevel het werk te staken, om het heden morgen weder te hervatten; doch gelukkig was dat onnoodig, de gewaande drenkeling had zich zelven uit het gat weten te redden in den tijd, dat men hier en daar de noodige hulp had ingeroepen; hij was de heer S. uit het naburige de Wijk.

Onze wekelijksche markt is met een nieuw product van teronde have vermeerderd: er worden konijnen van

buitenlandsch ras aan de markt ten verkoop aangebragt, uit de onderscheidene hier bestaande konijnen-fokkerijen. — Een ondertrouwd paar van Blokzijl wilde zich op schaatsen naar de Lemmer begeven, korten afstand van die plaats begaf zich de bruidegom op eene nog onbereden baan, om te onderzoeken of het ijs genoegzame sterkte had, met dat ongelukkig gevolg echter, dat hij er onmiddellijk doorzakte en voor het oog zijner bruid verdronk.

Steenwijk, 19 Jan. In deze gemeente, als ook in Steenwijkerwold, is de longziekte onder het rundvee wederom uitgebroken. De omstandigheid echter, dat bijna alle veehouders, op wier stallen zich de longziekte vertoont, dadelijk overgaan tot het doen inënten van het gezonde vee schijnt bij te dragen, dat het getal der aangetasten veel minder is dan voeger, toen de veehouders van die inënting alkeerig waren. Deze inënting wordt door den rijks-veearts A. H. Voetelink alhier, die daartoe met den meesten ijver werkzaam is, bewerkstelligd, en reeds hebben verschillende veehouders, op wier stallen zich nog geen longziekte heeft vertoond, aangemoedigd door het goede gevolg dat zij van die inënting zien, hunne gezonde runderen door genoemden veearts doen inënten.

— Als eene bijzonderheid meldt men ons uit de gemeente Steenwijkerwold, dat onder de 59 jongelieden, die zijn ingeschreven voor de Nationale Militie van de ligting van dit jaar er zich 30 bevinden, die te klein van gestalte zijn.

Advertentien.

Bij den Boekhandelaar en Boekdrukker H. LAGERWEIJ, te Dordrecht, ziet het licht en is verderal om te bekomen:

EUROPA. VERZAMELING

VAN

In- en Uitlandsche Lettervruchten,

ter bevordering van wereldkennis en aangenaam onderhoud.

MET PEATEN;

ONDER MEDEWERKING VAN DE HEEREN:

S. J. van den Bergh, Dr. L. R. Beijnen, A. J. de Bull, T. G. D. Bruinsis, J. M. E. Derksen, Dr. N. B. Donkersloot, D. B. Erdbrink, J. W. R. Gerlach, J. Chr. Gewin, Mr. H. A. L. Hamelberg, J. van Harderwijk Bz., W. J. Hofdijk, J. Honig Jz. Jr., A. Ising, R. H. Graadt Jonkers, B. Ph. de Kapter, J. Dozij Korpesteijn, J. Knoppelhout, J. Krabbendam Bz., Mr. J. van Lennep, C. M. Mensing, C. B. van der Bilt la Motte, Jhr. G. J. van Reede van Oudtshoorn Jr., G. E. J. Rijk, A. de Visser, T. van Westrheene Wz., G. de Vos, W. H. Warnsinck Bzn. en W. J. van Zeggelen.

No. 1, inhoudende: Lijden en Vreugd (een Nieuwjaars-Novelle), door J. M. E. DERKSEN. — Renaldo Corcini, een verhaal uit de Napelsche Staatsomwenteling, door J. W. R. GERLACH. — *De Krim*. Met platten grond van Sebastopol en kaartje van de Krim. — *Sebastopol*, het Tooneel des Oorlogs. Met uitslaande Plaat. — Prins MENSCHIKOFF te Paard.

Verwacht in No. 2 de Slag bij Inckerman, met uitslaande gekleurde Plaat.

Mede ziet bij bovepgenemde maandelijks het licht:

STICHTELIJKE OVERDENKINGEN

VOOR

ELKEN DAG DES JAARS. GODSDIENSTIG HANDBOEK,

NAAR AANLEIDING DER DAGTEKSTEN IN

den Bijbelschen Almanak, voor het Jaar 1855.

DOOR

B. RIENSTRA.

Theol. Dr. en Predikant te 's Gravendeel.

De Schrijver van dit Dagboek stelt zich ten doel, volgens den leiddraad van den Bijbelschen Almanak in de huisgezinnen der Christenen bij de Godsdienst-oefeningen behulpzaam te zijn, tot bevordering van de kennis des Evangelies, tot aankweeking van geloof in den dierbaren Verlosser en tot besturing op den levensweg onder verschillende omstandigheden. Mogt hij tot heden van vele zijden aanmoediging en goedkeuring vinden, hij vleit zich, dat bij nadere kennismaking van zijnen arbeid, hij voor velen, onder Gods zegen, daarbij nuttig kan zijn, terwijl de prijs (een cent daags) zoo gering mogelijk is gesteld tot bevordering van dien wensch.

Vrede en Hoop.

STICHTELIJKE EVANGELIEWOORDEN, TOT TROOST EN BESTUUR OP DE REIS NAAR DE EEUWIGHEID.

Prijs per Jaargang of 12 Afleveringen, versierd met vier Platen en groote premie-Plaat f 2,80.

Inhoud der Aflevering voor de maand Januarij: Voorwoord. — De vlugt naar Egypte. (Met eene Plaat.) door Dr. N. VAN DE ROEMER. — De belofte van Gods hulp, eene krachtige opwekking tot vergevoegdheid met onzen toestand, door G. MOLENKAMP. — Het weldoen aan zijne ziel, door R. H. GRAADT JONGKERS.

Bij denzelfden Uitgever ziet het licht, en is verder alom te bekomen:

WEERVOORSPELLEND TAFEL

VOOR

het Jaar 1855.

Opgesteld ter bevordering en ten gebrulke van LANDBOUW, KOOPHANDEL EN ZEEVAART. Prijs f 0,20.

DE LANDMAN kan zijne Zaai- en Oogst-tijden naar deze Tafel inrigten. De KOOPMAN wordt voorgelicht op welke tijden de koude, vorst enz., eenen nadeeligen invloed op verscheidene voortbrengselen der aarde kan hebben, ten einde daarnaar het spekulatieve in den Koophandel te kunnen regelen. — De ZEE-MAN kan, door de stormachtige en kritieke Maankwartieren te observeren, menig gevaar en schade voorkomen.

CHRISTELIJKE GEBEDEN

VOOR DE

NEDERLANDSCHE JEUGD.

OPGEDRAGEN AAN DE VADERLANDSCHE MOEDERS

DOOR

B. RIENSTRA.

Theol. Dr. en Predikant te 's Gravendeel.

Prijs f 0,10.

Aan alle Ouders, Opvoeders, Bestuurders van Gestichten worden deze, zoo juist in den kindertoon geschrevene Gebeden, welmeenend aanbevolen. (753)

225ste Nederlandsche Staats-Loterij.

3e LIJST. 4e KLASSE.

Uitgekomen hooge prijzen:

Nr. 11369 en 13433 f 1250; Nr. 7985, 16256; 7214 en 12489 f 1000.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 24 Januarij 1855.

Nederland. Pct.		Rusland.	
Ned. W. Schuld. 2 1/2	61 1/2 1/2	Hopel 1798/1816 5	101 1/2
Dito Certificaat. 8	78 1/2	Dito 1829/1829 5	
Dito Dito. 4	90 1/2	Cert. 1831/1838 5	
O. I. Leening. 4		Dito Dito 4 1/2	
Amort. Syndic. 3 1/2		Dito Hope. 4	
Hand.-Maata. 4 1/2		Dito Stieglitz. 4	
Belgie.		Dito dito de Ser. 4	
Certificaten. 2 1/2	49 1/2	Dito 1854. . . . 5	82 1/2
D° Rotschild. 2 1/2	49 1/2	Inscr. Assig. . . 6	
Frankrijk.		Certific. dito. . 6	
Obligatien. . . . 3		Polen.	
Spanje.		Obligatien. . . . 4	68 1/2
Nieuwe. 1	17 1/2 1/2 1/2 1/2	Oostenrijk.	
Dito Baitenl. . . 8	86 1/2	Metalliek. . . . 5	62 1/2 1/2 68
D° Binnel. 9/16. 8	80 1/2 1/2 31 81	Dito bet. Amst. 5	74 1/2 1/2 66
Bew. Sp. Com. . 4 1/2 1/2 1/2		Dito Nation. . . 5	65 1/2 1/2 66
Amort. Schuld. 4 1/2		Dito 1847. . . . 2 1/2	81 1/2 1/2 2 1/2
Portugal.		Dito 1851/1852 2 1/2	81 1/2 1/2 2 1/2
Londen nieuwe. 5	88 1/2		
Dito uitgest. . . 4			

Braz. bij Roths. p. s. 500. 5 pct. 96 1/2, 3/4; Louisiana bij Hope & C. 5 pct. 99 1/2, 3/4; Mexic. te Lond. 3 pct. 20 1/2, 3/4; dito Onh. 20 1/2, 3/4; Gren., te Lond. p. s. 19 1/2, 3/4; p. s. 15 1/2, 3/4.

De markt was heden wederom flauwer gestemd, zonder de handel van groot belang was. Holl. 4 pct. Spaansche Oostenrijksche fondsen alsook 5 pct. Russen zijn het meest teruitgegaan.

FRANKFORT, Dingsdag 23 Januarij. Metalliek 5 1/2; Spanje binnen. 3 pct. 81 1/2; dito 1 pct. 17 1/2.

LONDEN, Maandag 22 Januarij. Consols op t. 91 1/2, 3/4; N. Mexic. 3 pct. 21 1/2, 3/4, 21 1/2, 3/4; Spanje 3 buit. 33 1/2; dito 1 pct. 18 1/2, 3/4, 18 1/2, 3/4; dito Certific. 4 1/2, 1/2; dito Passive 4 1/2, 3/4; Russen 4 1/2 pct. 90, 90; dito 5 1/2, 1/2; Holl. 4 pct. 92 1/2; Turksche leening 76 1/2.

PARIJS, Maandag 22 Januarij. Fr. 4 1/2 pct. 94,50; 3 pct. 67,80; Sp. binn. 3 pct. 31 1/2; dito 1 pct. 17 1/2.

Lager op het artikel in den Times van jl. Zaterdag. WEENEN, Maandag 22 Januarij. N. Metall. 83 1/2; Leen. 101 1/2; Nat. Leen. 87; Bankactien 1224; Lomb. 99; Zilver 27 1/2; Wissel op Londen 12,18; dito op 148 1/2.

Gedruckt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravendeel.